

BARN

Barn tvingas bo med den förälder de är rädda för

Att barn tvingas bo med en förälder som de är rädda för blir allt vanligare. Det handlar om spridningen av den lära om bland annat Parental Alienation Syndrome, PAS, som pedofilförsvaren Richard Gardners stod bakom.

Hans lära som förkastats av forskare världen över sprids i Sverige av en handfull personer, en psykolog och några socio-nomer. Dessa tjänar, precis som Richard Gardner innan han tog livet av sig efter att ha avslöjats, stora pengar genom att ställa upp utslutande på faders sida.

De saluför läran på olika sätt: anordnar kurser, utför vårdnads-utredningar på konsultbasis på uppdrag av olika socialtjänster och ställer upp som "sakkunniga vittnen".

I korthet kan man beskriva PAS som att när barn berättar om övergrepp skall deras berättelser lämnas utan avseende eftersom det är deras mammor som fått dem att ljuga.

Om barnen har blivit utsatta för kränkningar kan det inte ens enligt den så kritiserade teorin vara frågan om PAS. Vem skall avgöra om barnet ljugar? En domstol med stöd av utredning gjord av en socio-nom med obefintlig barnpsykiatrisk kompetens som gått en av PAS-kurserna?

Trots avsaknaden av vetenskapligt stöd och trots att domstolar och tunga aktörer som till exempel det amerikanska advokatförbundet bestämt har tagit avstånd från PAS har en del socialtjänster och nu även några enstaka domare i Sverige börjat använda sig av PAS eller liknande argument.

Kan vi riskera det som redan har hänt i till exempel USA, att barn tar livet av sig eller allvarligt skadas då de av domstol placerats hos förövaren?

Att inte lyssna på barnet för att istället ge den förälder barnet är rädd för ensam vårdnad innebär att barnet står helt utan skydd. Modern har då ingen insyn och har inte längre möjligheter att skydda sitt barn.

Spridningen av PAS och liknande teorier är något som allvarligt oroar många som arbetar professionellt med svåra barnärende. Vi är många som anser att det måste krävas, innan man lättvindigt avfärdar ett barns berättelser, att domstolarna tillser att barnpsykiatrisk kompetens tas in.

Några exempel:

■ Svea hovrätt beslutade om växelvis

EVA-BRITT DAHLSTRÖM. FOTO: GUNNEL PERSSON

boende trots att barnen under lång tid till alla i sin omgivning sagt att de är rädda för pappan som de beskrivit som våldsam och underlig.

Trots att pappans märkliga agerande styrktes i processen valde hovrätten att bortse från barnens vilja eftersom den ansåg att modern påverkat barnen. Idag bor barnen hos sin mamma, efter en anmälan från skola och socialtjänsten om att pappan har misshandlat barnen.

■ En tingsrätt i Stockholm framtog med hänvisning till PAS en mamma vårdnaden om barnen och beslutade att de inte skulle få träffa sin mamma under ett halvår. De skulle avprogrammeras från mamman trots att barnens berättelser om kränkningar fick stöd från flera håll.

■ En kommun utanför Uppsala tvångsomhändertog fyra barn med hänvisning till att mamman påverkade barnen på ett negativt sätt.

Barnens berättelser om våld från pappans sida brydde man sig inte om.

Beslutet höll sig i första instans och barnen som spritts ut i olika familjehem "räddades" först efter ett par, för dem fruktansvärda, månader efter att Kammarrätten upphävt Länsrättens dom.

Självklart händer det att pappor och mammor påverkar sina barn och att barn påverkar sina föräldrar när familjen är inblandad i en konflikt.

Detta kan dock aldrig berättiga att en svensk myndighet, med hänvisning till PAS, skriver bort ett barns berättelser om våld och andra övergrepp.

Spridningen av PAS och liknande teorier är något som allvarligt oroar många som arbetar professionellt med svåra barnärende.

Vi är många som anser att det måste krävas, innan man lättvindigt avfärdar ett barns berättelser, att domstolarna tillser att barnpsykiatrisk kompetens tas in.

Det handlar inte om att goda fäder fråntas sina barn det handlar om att barn skall skyddas från att utsättas för våld.

Barns berättigade krav på rättssäkerhet måste leda till att Barnkonventionen införs i sin helhet så att barns rätt att komma till tals förstärks.

Vidare måste barn ges rätt till ett eget juridiskt biträde i svåra vårdnads mål.

EVA-BRITT DAHLSTRÖM

Föreningen Barns Fordringar
Karlskrona

EVA KORNHALL
advokat, Uppsala